

Каличева Наталія Євгеніївна

д. е. н., доцент, доцент кафедри економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом
Український державний університет залізничного транспорту

ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК ЯК ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

Розвиток регіонів має бути динамічним та збалансованим, що сприяє подальшому запровадженню ринкових відносин та суспільних змін в Україні [1]. Ефективність здійснення державною політики щодо територіального розвитку має пряму залежність від розуміння суті та форм регіонального економічного розвитку, який є органічним поєднанням та взаємозв'язком функціонально-просторових та галузево-регіональних планів економічного становлення територій.

На даний час, коли держава проводить активну політику розвитку регіонів [2], необхідно сформулювати концепцію територіального розвитку, котра має базуватися на споживанні наявних на території ресурсів, створенні фінансового базису самодостатності регіонів, стимулюванні точок економічного розвитку регіонів, реалізації конкурентних переваг території та ін.

Головною причиною слабкого економічного розвитку територій є брак дієвої стратегії ефективного використання потенціалу регіонів на державному та міжнародному рівнях. Регіональний розвиток територій є соціально-економічною системою, яка має безпосередній вплив на формування галузевої структури регіонального господарства, адже обґрунтований функціонально-просторовий територіальний розвиток має досягатися шляхом реалізації місцевої економічної політики; використання сукупного потенціалу території, врахування впливу внутрішніх та зовнішніх для регіону чинників; еколого-економічних форм територіальної організації господарства, прикордонного та транскордонного співробітництва, тощо [3].

Усунення наявних стереотипів в основному адміністративного та галузевого управління територіями ґрунтується на усвідомленні пріоритету задоволення потреб територіальних громад та спроможності органів центральної та місцевої влади досягати економічного росту через притягнення колективних територіальних ресурсів в економічний обіг, пристосування наявних і розроблення нових механізмів управління внутрішніми та зовнішніми складовими територіального розвитку та ін. [4].

Ключовою функцією територіального розвитку регіонів є створення умов щодо розвитку сприятливого економічного середовища, представленого не лише територіально-виробничими, а й територіально-побутовими, територіально-

рекреаційними, просторово-інформаційними та іншими комплексами, а також товарно-ресурсними ринками шляхом [5]:

- розподілу територій за видами та типами основного застосування;
- інтенсивного освоєння;
- створення механізму ведення господарської діяльності;
- інституційно-правового територіального розвитку;
- формування матеріально-технічної бази, тощо.

Таким чином, в умовах трансформації ринкової економіки необхідно швидко розробити та запровадити дієвий механізм державного регулювання та формування конкретної економічної політики територіального розвитку, який ґрунтуватиметься на взаємодії органів локального, місцевого та регіонального врядування щодо вирішення питань планування, організації, регулювання, мотивації, контролю суб'єктів територіального господарства для забезпечення ефективного регіонального зростання територій.

Література

1. Дикань В. Л. Українська модель економічної системи як нова концепція розвитку національної економіки. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2013. Вип. 44. С.11-17.

2. Каличева Н. Є. Проблеми та перспективи розвитку економіки України в сучасній світовій економічній системі. *Наука й економіка*. 2015. Вип. 4 (40). С. 117 – 120.

3. Рильська В. В. Розвиток регіонального самоврядування у контексті еволюції уявлень про територіальний поділ влади в Україні. *Публічне урядування*. 2016. № 1. С. 38-48.

4. Каличева Н. Є. Інституційні основи формування соціальної відповідальності в підприємницькій діяльності міста. *Місто. Культура. Цивілізація: міжнародні студії* : матеріали міжнар. наук.-теорет. інтернет-конф., Харків, 23 квітня 2020 р. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова, 2020. С. 185-187.

5. Демченко В. В., Пелехатий А. О. Територіальний розвиток і регіональна політика: сучасний стан та орієнтири подальших реформ. *Регіональна економіка*. 2017. № 2. С. 164-165.